

kartela imamo še cukrarski, petrolejski, usnjarski, da, celo kartel fabrikantov črevljarskega lepa in takozvanega „Federweisa“. Cene so poskočile in postanejo še večje, zaslužek pa je od dne do dne manji in vsled tega se znižuje tudi standard of life širših slojev.

V očigled takemu oropanju ljudstva pa moramo pač reči, da razumejo naši državni poslanci svojo nalogo jako slabo, ako prepuščajo take zadeve drugim strankam ter se za take izrodke gospodarskega življenja nič več ne menijo, kakor za lanski sneg.

Deželni zbor kranjski.

II. seja dne 26. marcija.

Novovoljeni poslanec trgovske in obrtne zbornice Jos. Kušar je storil obljubo.

Deželni glavar se je spominjal papeževe 90letnice in dobil pooblastilo, da častita papežu v imenu cele dežele.

Za verifikatorja sta bila izvoljena grof Barbo in Lenarčič.

V finančni odsek poslanci dr. Schaffer, Luckmann, grof Barbo, vitez Langer, Hribar, dr. Majaron, Murnik, Višnikar, dr. Papež, Kalan, Povše in Modic.

V upravni odsek poslanci baron Liechtenberg, vitez Langer, grof Barbo, baron Rechbach, Božič, Lenarčič, dr. Tavčar, Jelovšek, Zelen, Pakiž in Povše.

V odsek za letno poročilo baron Wurzbach, Ulm, Loy, Grasselli, Klein, Kušar, Ažman, Košak in Schweiger.

Pri volitvah so Nemci glasovali za vse te poslance, člani narodnonapredne stranke niso glasovali za katoliškonarodne, ti pa ne za narodno napredne.

Povod temu je izjava vodstva kat. narodne stranke, da s poslanci narodnonapredne stranke niti k jedni mizi ne sede. Ker katoliška stranka ne samo da ni dala zadoščenja, nego še ponovila to žaljenje, je narodna stranka sklenila, da pretrga vsako zvezo in tudi pri volitvah ne bo nikdar več glasovala za nobenega člana katoliške stranke ter sploh pretrgala vsako osebno občevanje z njenimi člani.

Poslanci dr. Schaffer, Murnik, dr. Papež in tovariši so nujno predlagali: Deželni zbor pozdravlja z zadovoljstvom in radostjo po c. kr. vladi v seji državnega zbora dne 22. februarja 1900 predloženo železnično predlogo, vsled katere se ima že skozi 10letja in pri najvažnejših prilikah od tega deželnega zbora nujno priporočena druga železniška zveza s Trstom, katera se v veliki meri tiče interesov Kranjskega, Alpinskih dežel in Primorskega sedaj tako v tehniškem kakor v gospodarskem oziru ugodno rešiti ter za trdno pričakuje, da bo državna zbornica, ko se v kratkem zopet snide, to jako važno zadevo nemudoma ustavnim potom rešila in da bo c. kr. vlada z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, delala na to, da se ta v načrtu zakona projektirana

druga železnična zveza s Trstom dejansko izvrši. Deželnemu odboru se naroča, da ta sklep deželnega zbora kranjskega prijavi c. kr. vladi. Ta predlog, ki ga je utemeljeval dr. Schaffer, je bil sprejet.

Koncem seje so se konstuirali odseki in so bili izvoljeni načelnikom finančnega odseka Hribar (namesto dr. Papeža) namest dr. Schaffer, načelnikom upravnega odseka Liechtenberg, namest. dr. Tavčar, načelnikom odseka za letno poročilo Grasselli, namest. Ulm.

Politični pregled.

Delegaciji. — Kakor poročajo dunajski listi, sta se ministerska predsednika Körber in Szeli dogovorila, da se skličeta delegaciji na dan 12. maja. Zborovanje bo gotovo trajalo nekaj tednov in se torej sklicanje državnega zbora nekoliko zakasni.

Spravna pogajanja so za zdaj odgojena. Priznati se mora, da so se odposlanci obeh strank že v marsičem zjedini, a iz tega se še nikakor ne da sklepati na ugoden končni uspeh. Dve posebno trdi kosti sta vprašanji o češkem notranjem uradnem jeziku in o minoritetnih šolah. Treba je bilo izvoliti dva pododseka, naj pretresata ti dve vprašanji ter svoje sklepe predložita skupni konferenci. V jedni zadnjih sej spravne konference je ministrski predsednik Körber že izjavil, da nima nič proti češkemu notranjemu jeziku. Pododseka se skličeta še med zasedanjem češkega deželnega zbora.

Deželni zbori, kar jih je bilo sklicanih na dan 26. marcija, so začeli z običajnimi formalnostmi svoje delovanje. V moravskem dež. zboru je novi namestnik grof Zierotin vbral strune narodne spravljivosti, v štajerskem pa je namestnik grof Clary kvasil o dobri in točni upravi.

Smer češke politike. — Mladočeška oficijelna politika ima značaj oportunitete. Ta politika hodi po onih potih, po katerih so hodili Staročehi in zaradi katerih je ljudstvo prepodilo Staročehe. Tej mladočeški politiki ne nasprotujejo samo radikalne stranke vseh vrst, ampak tudi odločnejši elementi v stranki sami. To se je posebno pokazalo te dni na shodu v Melniku, kjer je javno in z vso odločnostjo nastopil zaslužni mladočeški voditelj dr. Gregr proti oficijalni politiki stranke in proti mladočeškemu državnozbornemu klubu, ker je predlogo glede vojaških novincev iztočil iz svoje obstrukcije. Gregr je povedal, da se je izreklo proti obstrukciji 22 poslancev, za obstrukcijo 18, glasovalo pa ni 20 poslancev. Vsled tega sklepa je izginil strah pred češkim levom, ki se je izkazal kot jagnje, ogrnjeno z levovo kožo. Razlogi, da se proti omenjeni predlogi ni obstruiralo, so trije: Mladočehi so se bali zameriti cesarju, absolutizmu in razpada desnice. Mladočehi so upali, da bodo zategadelj dobili plačilo, toda znano je, kakšna so plačila, ki jih dobiva češki narod za svojo požrtvovalnost. Absolutizem se dalje časa ne more vzdržati, zato je strah pred njim neutemeljen. Kar pa se tiče desnice, je dejal Gregr, mi je ljub vsak zaveznik, a tak ne, ki se vede danes tako, jutri pa drugače. Zavezniki, ki se nas drže, nas pošiljajo samo v ogenj po kostanj. Taki so Poljaki in klerikalci. Naš cilj je realizovanje češkega državnega prava, a največja ovira pa sedanja ustava. Ker so Mladočehi obstrukcijo opustili, so rešili sicer vlado, parlament in sedanji sistem, a izgubili ono, za kar se bore že toli dolgo. Jedino sredstvo sedaj je, da stopijo poslanci pred svoje volilce in jim prepuste, da se odločijo. Ni res, da hočem ustanoviti novo stranko, samo nezadovoljen sem z mladočeško stranko, katero sem pomagal ustanoviti, ker se je sedaj stranka izneverila idealom, ki bi ji morali biti vodilne zvezde. Sedaj so med Mladočehi tudi Staročehi in realisti, ki so zanesli v stranko ves drug duh. Razen tega

je v nji mnogo črnožoltih, ki za belorudečo zastavo sploh nimajo več prostora v srcu. Rad bi pa dovedel stranko na staro pot in Řipovski okraj naj začne delati na to.

Ziemialkowski. † — Bivši minister za Gališko Florijan pl. Ziemialkowski je dne 24. t. m. ob pol 1. uri popoldne umrl. Rojen je bil l. 1817. Kot jurist je bil l. 1840. po 2 $\frac{1}{2}$ letni preiskavi obsojen na smrt, a pomiloščen. Leta 1848. je bil izvoljen v državni zbor. Ko je bil Kromeriški državni zbor razgnan, je bil Ziemialkowski interniran na Tirolskem. Leta 1863. se je zopet vdeležil ustaje in bil obsojen na tri leta v ječo Polovico te kazni je tudi prestal. Že l. 1867. ga je cesar imenoval drugim podpredsednikom poslanske zbornice. Ko so l. 1873. Nemci hoteli uvesti direktne državnozbornske volitve, jim je pri tem pomagal Ziemialkowski. Ta je Poljake pridobil za nemški načrt, tako da so se absentirali pri glasovanju. V zahvalo za to je postal Ziemialkowski leta 1868. minister v Auerspergovem kabinetu. Ostal je minister do l. 1888. Tedaj ga je izpodrinil Dunajewski, ker je Ziemialkowski vedno spletkaril proti Čehom in Slovencem. Od tedaj je živel oddaljen od torišča praktične politike, a tudi kot zasebnik je še vedno delal za poljskonemško zvezo, kar se je zlasti pokazalo za časa nemške obstrukcije.

Italija. — Kakor bi nam bili Italijani zavidni za lepe prizore, ki so jih skoro dve leti uprizarjali nemški kulturnosoci v dunajskem državnem zboru, začeli so tudi oni v svojem lastnem taboru z obstrukcijo. Na dnevnem redu italijanskega parlamenta stoji namreč že več dni vladna predloga o premembni državnozbornskega opravnika. Vlada ima sicer večino zase, ali levica, ki je sicer v veliki manjšini, vganja v zbornici take škandale, da ni mogoče, priti do kacega glasovanja in da se morajo zaključiti seje. Nekaj časa se je mislilo, da je razpust parlamenta neizogiben in so se stranke že začele pripravljati na nove volitve, toda sedaj so se zopet začela pogajanja zaradi kompromisa.

Balkan. — Že dlje časa vre v balkanskih državah. Dunajski listi, kar jih je v službi ministra zunanjih del grofa Goluchowskega, ščujejo na vse načine tako proti Bolgarski kakor zlasti proti Črni gori. Menda se boje, ker se Rusija zanima za ti dve državi. Zlasti odkar je poslala ruska vlada dva strokovnjaka v Sofijo in Cetinje, da preiščeta finančno stanje teh držav. so na Dunaju močno nervozni. O bolgarskem knezu trde, da bi se rad popolnoma otresel Turčije in si posadil na glavo kraljevsko krono. Tudi poročajo, da se oženi z neko rusko veliko kneginjo in da vsled tega prestopi k pravoslavni veri. Mej Srbijo in Črno goro se je zdaj tudi diplomatska zveza pretrgala. Razkralj Milan dela kar očitno na vojno proti Bolgarski. V zadnjem času je Srbija dobila mnogo novih pušk.

Vojna v južni Afriki. — Najnovejša poročila z bojišča nikakor niso ugodna za angleško stvar. Na južnovranjski meji je Angležem pobegnilo izpred oči vsaj 4000 dobro oboroženih mož ter povzročilo popolen poraz generala Gatacre. Tudi z osvobojenjem Mafekinga imajo Angleži precej težav. Posebno neljubi so jim pa opetovani vojni sveti v Kroonstadu, sedanjem glavnem sedežu burske armade in oranjske vlade. Praske pri Mafekingu ali sploh na zahodni transvaalski meji so samo lokalnega pomena, pomenljiv pa utegne postavi poraz Gatacrov, ker pride lahko do novih ustaj. Mej tem ko Roberts v Bloemfonteinu govori o bližnjem prihodu v Pretorijo, se vrše za njegovim hrbtom stvari, ki mu utegnejo postati nevarne. Zmaga Angležev še nikakor ni zajamčena. Tekom prihodnjih dni začne Roberts zopet svoje operacije. Armada, broječa 4000 mož, katero vodita generala Olivier in Gabler je Angležem srečno utekla, dasi je bila takorekoč že zajeta. Bure je zadela te dni velika nesreča. Vrhovni poveljnik obeh burskih armad, general Joubert, je nagloma umrl. Poveljstvo je prevzel nevpogljivi Krüger.

Obrtnija.

Zrno do zrna . . .

III.

Ideja, oživotvoriti jednako podjetje, ni nova, ker so jo gojili že pred menoj drugi slovenski možje in med njimi tudi sedajni ljubljanski župan Hribar. Zakaj pa pivo iz nameravane ljubljanske mestne pivovarne ni meso postalo, mi ni znano, vendar mislim, da se ne motim, ako vso krivdo pripisujem naši nepodvzetnosti.

Drugo nameravano jednako podjetje je tudi menda že pri porodu umrlo in če se ne motim iz opravičene bojazni pred porazom. Če sem prav poučen, tedaj iz kupčije s Perlesovo pivovarno ne bode nič, ker je gospoda gotovo uvidela, da ni kruha, kjer se ječmen v navadnih kotlih s kuhavnicami mesi.

Pojdimo za nekoliko dalje in oglejmo si, kaj bi se na pr. dalo napraviti na podlagi dobro organizovane kmetijske zadruga. — Za to razmotrivanje in za primeru naj nam služi naše Dolenjsko.

Meni sicer razmere na Dolenjskem niso še popolnoma poznate, vendar mislim, da sem o njih toliko poučen, da lahko približno o njih govorim.

Sicer pa upam, da razpravice ne bode motilo, če za zdaj postavim svoje tvornice na Dolenjsko, v zeleni Štajer ali pa celo na usušeno ljubljansko barje. — Ostanimo toraj na Dolenjskem.

Dolenjsko ima nekaj lepega polja in tudi nekaj vinskih goric, ki so dajale svoj čas precej ne baš prežlahadne kapljice, ampak one kislice, ki jo zovemo cviček. Dokler so Dolenjci nosili srajce iz domačega platna in ni le njih vince z gore jim grelo srca, ampak jim donášalo tudi nekaj petic, tako dolgo so dokaj dobro in zadovoljno živeli. Toda vse na svetu je minljivo in tudi našim Dolenjcem so se časi spremenili. Trtna uš uničila jim je vinske gorice in s tem je šlo precej lepah petic v žrelo nikdar site zverince. Razumi se pa tudi, da se Dolenjcev kultura ni ognjila, ampak da jih je in še precej oblizala. — Z novodobnim napredkom pa so postale tudi razmere druge, potrebe in stroški večji, dohodki pa manjši. In zgodilo se je, da je nekaj toli cveteče Dolenjsko postalo po božjem dopadajenju tužno Dolenjsko in zdaj so, kar se Slovencev v gmotnem oziru tiče, razmere le še v Istriji slabše od onih na Dolenjskem. Dasi pa je zemlja in podnebje na Dolenjskem tako, da bi se v ugodnem slučaju vsi Dolenjci preživeli lahko doma, vendar je beda pognala precej dolenjskega prebivalstva v Ameriko. In zakaj? Zato, ker so razmere dandanes take, da se brez gotovega cvenka ne da živeti. To pa, kar se je na Dolenjskem sadilo in je rodilo, ni se dalo spremeniti v gotove novce in z gotovimi novci se mora, če že ne drugzega davek odračunati. Novodobno oblačilo pa tudi precej stane in brez kofeta mamico kaj rada glava boli. In od kod denar za to? Se ve od tam, kjer ga je, toraj iz